

LIEKE
MARSMAN

HELENA
HOOGENKAMP

JASPER
ALBINUS

[COACH: MIA YOU]

KARKAS BALSEM MAHONIEHOUT STOET RIGOR
MORTIS LEVENSVZERKERING LAATSTE ADEM WAKE
ROUWKRANS CREMATIEOVEN OVER DE DODEN
NIETS DAN GOEDS KOFFIE CAKE AFSCHEIDSREDE
ZAKDOEK SNOT ERFBELASTING TRANEN RAUW
ROUW ROUW ROUW ROUW ROUW ROUW

DE DOOD TRILOGIE

#1

IK ZEI
GEFELICITEERD
IN PLAATS VAN
GECONDOLEERD

DE DOOD is het enige zekere in het leven (om het gezellig te houden zwijgen we maar even over de Belastingdienst). En toch is het een onderwerp waar we liever met een grote boog omheen lopen. Het is het zwarte gat in de toekomst van onze Google Calendar, het geluid van de laatste adem, de begrafenisondernemer in de woonkamer. Ja, dat is natuurlijk ook niet gezellig. Maar als we de dood ontkennen, wat blijft er dan nog spannend aan het leven? Bestaat het leven niet bij de gratie van de dood?

En ja: **DE DOOD** verlamt. Dood maakt misselijk. Dood maakt het gesprek zo kutje-ongemakkelijk. Dood mag er wel zijn, maar niet te opzichtig. De dood komt wel als ie er eenmaal is, dat zien we dan wel weer. O, en rouwen mag heus, maar als je er te lang over doet, steek ik de straat over als ik je aan zie komen lopen. Want nu ben ik wel uitgevraagd over hoe het met je gaat.

Moet **ROUW** een onderdeel worden van het vak Maatschappijleer, of hoort het eerder bij het vak Verzorging? Kunnen we ergens op spoedcursus **CONDOLEREN?** Condoleer je *by the book* of op gevoel? Mag je iemands rouw ontlopen als je het echt ongemakkelijk vindt? Nou: ja. Maar beter doe je het niet.

WAT DE FUCK KAN IK WEL DOEN

We hebben het niet voor niets over ongemak in dit programma. Het is takke-intens als iemand aan het rouwen is, of dat nou om een ander is of om zichzelf. Het ding is: we zijn al alleen genoeg. En deze shit is eng. Dus laten we het in godsnaam een beetje samen doen, ja toch.

Laat iets horen. Wacht niet te lang. Stuur een kaart, bel op, ga langs. Doe iets: kook eten, haal kinderen van school, ga mee naar de begraafplaats. Neem de buitenwereld mee, vertel ook over jezelf. Iemand in rouw wil ook weleens wat anders horen. Als het kan, ga samen wandelen, dat praat makkelijker. Vraag wat de ander wil en nodig heeft. Als iemand ziek is, check of diegene wil praten over de diagnose/een uitslag/de toekomst. Of het op prijs wordt gesteld als je meedenkt over behandeling en alternatieven of dat iemand gewoon met je wil Netflixen tot de zon opkomt omdat hun hoofd al vol genoeg zit met deze zoi.

The bottom line is eigenlijk dit: ga niet weg. Verdwijnt niet. Als je niet weet wat je moet zeggen, zeg dát dan. Al stuur je alleen emoticons of 'ik denk aan je.' Ga door je eigen ongemak heen. Draag iemand.

Blijf.

DE DOOD / EEN TIPLIJST

BOEK

MAX PORTER *grief is the thing with feathers*
MEGAN O'ROURKE *the long goodbye*
DEAN BOWEN *ik vond geen spoken in achtmaal*
ELIZABETH ALEXANDER *the light of the world*
JOAN DIDION *the year of magical thinking*
VROUWKJE TUINMAN *lijfrente*
HELEN MACDONALD *h is for hawk*
EMMA VAN MEIJEREN *ook ik ben stukgewaaid*
JULIAN BARNES *nothing to be frightened of*

THEATER

DAVY PIETERS *don't look back with regret*
(theater rotterdam)

PODCAST

LIESBETH RASKER *dag voor dag*
NORA MCINERNY *terrible, thanks for asking*

FILM

amour / mar ardento / simon / big fish / trois couleurs: bleu / alps / up / departures / biutiful / the mourning forest / hiernamaals / ikiru

MOOIE
WOORDEN